

NOTAT

Oppdragsnavn:	Naturmangfoldsvurdering reguleringsplan SF30		
Oppdragsgiver:	Akershus Energi AS		
Kontaktperson:	Harald Gründel		
Emne:	Naturmangfold		
Dokumentkode:	29886-ØKO-002-20231222		
Ansvarlig enhet:	Miljø	Utført av:	Mathias Jerpseth
Tilgjengelighet:	Åpen	Dato:	22.12.2023

SAMMENDRAG:

I foreliggende økologinotat beskrives naturverdier i tilknytning til reguleringen av felt SF30 i Lillestrøm kommune. Kartlagte eiendommer innenfor feltet består av boliger med hager i Lillestrøms bykjerne. Av rødlistede arter i området finnes en ask med omkrets på ca. 80 cm, grønnfink, gulspurv, gråspurv og tyrkerdue. Andre økologisk viktige verdier er en tett vegetasjon i nord og to eldre epletrær, der den ene er hul og andre har sprekker, som kan være ideelt habitat for vedboende sopp og insekter, flaggermus og fugl. Den artsfattige enga bør ivaretas eller forbedres.

Der det foreslås ivaretagelse av økologiske verdier, og dette ikke er mulig, anbefales kompensering, om ikke forbedring, av eksisterende økologiske verdier.

Det må gjøres tiltak for å hindre spredning av fremmede arter under anleggsarbeidene.

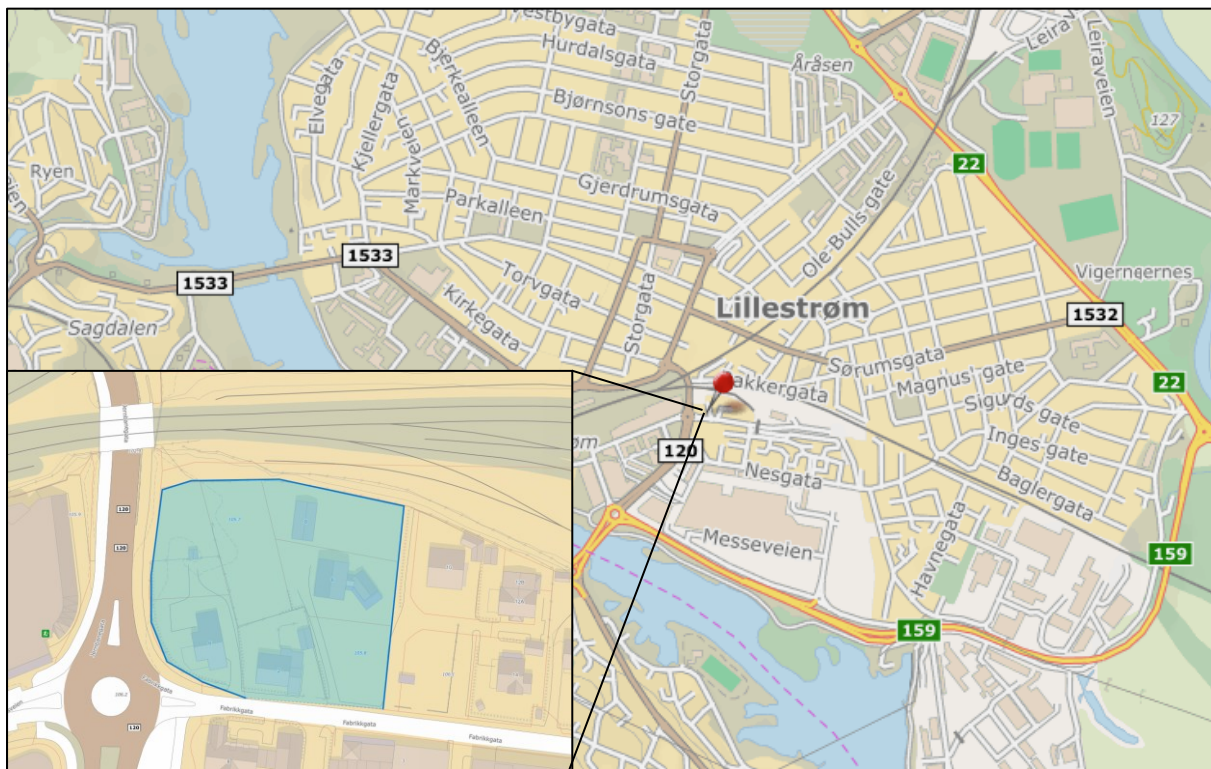
Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 er redegjort for i notatets siste kapittel, slik kommuneplanens arealdel spesifiserer.

REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	GODKJENT AV
0.0	22.12.2023	Naturmangfoldnotat for reguleringen av SF30	Mathias Jerpseth	Mari Lyn Larsen

1. INNLEDNING

I forbindelse med reguleringen av felt SF30 ved Fabrikkgata og Jernbanegata g.nr. 81 b.nr. 51, 1614, 229, 87, 2255, 2254, 2253 i Lillestrøm kommune har WSP Norge (WSP) blitt engasjert som miljørådgiver av Akershus Energi AS for å registrere og rapportere utbyggingsområdets økologiske verdi.

Innenfor felt SF30 planlegges ett næringsbygg med flere etasjer, og studentboliger. Næringsbygget skal sertifiseres etter BREEAM-NOR Excellent og er en kandidat for FutureBuilt, mens studentboligene ikke skal ha denne sertifiseringen. Eiendommene består i dag av boliger med tilhørende hager i et urbant område sentralt i Lillestrøm, med kort gåavstand til jernbanestasjonen. Det totale arealet for reguleringsområdet inkludert infrastruktur er på ca. 10 000 m², der de aktuelle eiendommene utgjør ca. 5 500 m². I øst grenser eiendommene til bolig og parkeringsplass, i sør ligger Fabrikkgata, i vest ligger Jernbanegata og i nord går toglinjen. Se Figur 1 for oversikt.

Figur 1. Beliggenheten til eiendommene er vist med rød markør og blå markering på figuren (kilde: <https://kart.finn.no/>).

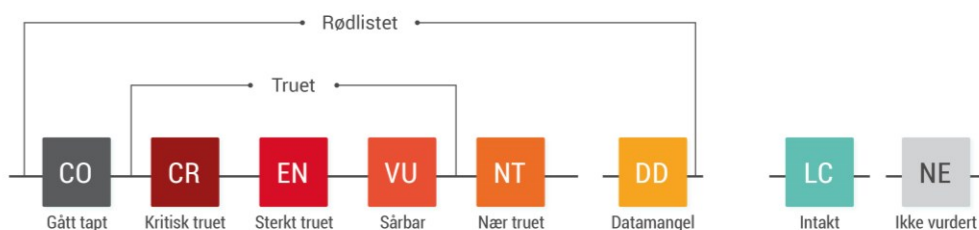
2. NATURVERDIER

Eiendommene innenfor reguleringsområdet består av tre boliger med tilhørende hager, én garasje og ett pumpehus. Majoriteten av flatene består av gress eller grusvei. Innkjørselen til Fabrikkgata 2 er asfaltert.

Hager kategoriseres som kartleggingsenheten «T43-C-1 plener, parker og liknende».

Kartleggingsenhetene som fremgår av Artdatabanken har tilhørende lister over kjennetegned arter, som ofte inkluderer både rødlistede arter, livskraftige arter og fremmede arter. I aktuell kartleggingsenhet plener og parker, finnes ingen rødlistede kjennetegned arter, men noen fremmede arter /1/.

Funnene av dyre- og plantearter er vurdert etter Artsdatabankens kategorier for rødlistede arter, vist i Figur 2. Av rødlistede arter i området finnes en ask med omkrets på ca. 80 cm, grønnefink, gulspurv, gråspurv og tyrkerdue, vist i Tabell 1 og Tabell 2.

Figur 2. Kategorier av rødlistede arter. Kilde: Artsdatabanken.

2.1. TRÆR OG VEGETASJON

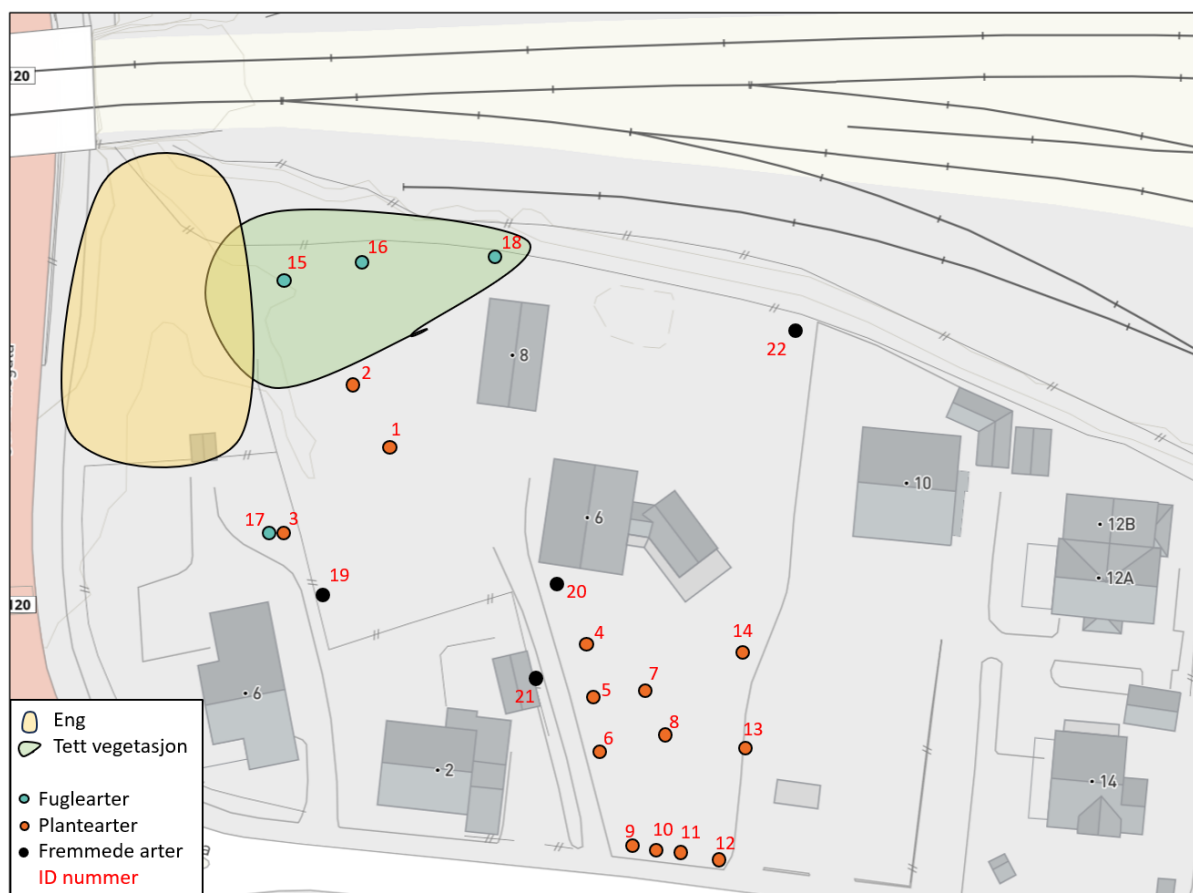
Av rødlistede treslag i området finnes kun en ask ved ID 1, med stammeomkrets på ca. 80 cm ved brysthøydehøyde. Øvrige trær som tilegnes økologisk verdi er to eldre epletrær markert med ID 5 og 7 i Figur 4. ID 5 hadde en omkrets på ca. 160 cm og var synlig hul, og ID 7 hadde en omkrets på ca. 90 cm med synlige grove sprekker. Andre livskraftige og store trær uten spesiell økologisk verdi er rogn ved ID 13, med omkrets på ca. 140 cm, og spisslønn ved ID 18 har omkrets på ca. 110 cm. Rødlistede og livskraftige trær er listet i Tabell 1, og et utvalg av trær på eiendommene er vist i Figur 3.

Figur 3. Venstre: Hult epletre ID 5. Midten: Rogn ID 13. Høyre: Ask ID 1.

Asken, som står i midten av eiendommene, vurderes som sterkt truet, på grunn av en kraftig forventet fremtidig populasjonsnedgang de neste 100 årene. Soppen askeskuddbeger er årsaken til den kraftige nedgangen, som er forventet å være på oppunder 80% i kommende vurderingsperiode. Individet bør ivaretas, enten på stedet, forsøkt flyttet, eller erstattes av nye individer.

Hule trær har stor betydning for økosystemer på grunn av det unike habitatet de gir for en rekke organismer. Disse trærne, som ofte oppstår som et resultat av forråtnelse, skader eller naturlig aldring, gir verdifulle reirplasser og skjulesteder for en mangfoldig gruppe av dyr, som fugler, flaggermus, vedboende insekter og sopp. Selv når trærne er døde skapes et helt nytt økosystem med nedbrytning av død ved, som tiltrekker andre typer sopp og insekter og videre også predatorer på disse.

Figur 4. Fuglearter, plantearter og fremmede arter kartlagt innenfor eiendommene 2021 og 2023.

Figur 4 og Tabell 1 viser resterende trær med omkrets < 65 cm. Treslagene inkluderer eple, spisslønn, selje, bjørk, lind og rogn, der spisslønn, selje og bjørk danner en tett vegetasjon nord på eiendommene vist med grønn polygon i Figur 4. Selje er en viktig art for pollinerende insekter, da den blomstrer tidlig på våren. Dette området er et attraktivt skjulested for flere fuglearter, der de spesifikke treslagene ikke anses som kritiske for fugleartene utover at det er mange nok trær samlet slik at de danner skjul, og at de har trekroner høyt oppe, som noen fuglearter foretrekker. Ved den tette vegetasjonen ligger det også hageavfall samlet i haug.

Nordvest i området ligger en artsfattig eng, nærmest Jernbanegata. Utfra bilder tatt juni 2021 består enga av timotei (*Phleum pratense*), slirekne (*Rumex ssp*), løvetann (*Taraxacum officinale*), korsknapp

(*Glechoma hederacea*) og skvallerkål (*Aegopodium podagraria*), med trolig flere arter som ikke kan gjenkjennes fra bilde. Alle artene er livskraftige. Til tross for at enga er artsfattig har den en viss økologisk verdi for pollinerende insekter under vekstsesongen.

Tabell 1. Plantearter kartlagt innenfor eiendommene 2021 og 2023.

ID	Norsk navn	Latinsk navn	Status
1	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Sterkt truet (EN)
2, 4, 5, 6, 7, 8	Eple	<i>Malus domestica</i>	Ikke egnet (NA)
Tett vegetasjon, 3, 9, 12, 18	Spisslønn	<i>Acer platanoides</i>	Livskraftig (LC)
Tett vegetasjon	Selje	<i>Salix caprea</i>	Livskraftig (LC)
Tett vegetasjon	Bjørk	<i>Betula pubescens</i>	Livskraftig (LC)
10, 11	Lind	<i>Tilia cordata</i>	Livskraftig (LC)
13, 14	Rogn	<i>Sorbus ssp</i>	Livskraftig (LC)

2.2. FUGL

Av fugler finnes fire rødlistede arter, der flokker av tyrkerdue og gråspurv ble observert i felt, og grønnfink og gulspurv er registrert i Artsdatabanken. Det ble i tillegg observert flokker av bydue og sidensvans, og enkeltindivider av blåmeis, kjøttmeis, skjære og kråke. Et fuglebrett var plassert i ved ID 2, som tiltrakk alle nevnte fuglearter. Disse fugleartene trakk opp til busker og spesielt den tette

Figur 5. Venstre: Flokker av sidensvans i spisslønn ID 3. Høyre: Bydue, tyrkerdue og gråspurv på og under fuglebrett ved epletre ID 2.

Tyrkerdue hekker typisk i tettsteder der det finnes hager og parker. Den er standfugl og er om vinteren ofte avhengig av foringsplasser, kornlagre eller andre steder med lett tilgang på mat.

Grønnfinken trives best i åpent kulturpåvirket landskap med tette trær og busker. Grønnfinken er både stand-, streif og trekkfugl.

Gulspurven trives i jordbruks- og kulturlandskap, og bygger reir oftest på godt skjult plasser nær eller på bakken. Den er både stand-, streif og trekkfugl.

Gråspurv er sterkt knyttet til menneskelig bebyggelse og hekker på hus. Den er en standfugl i hele Norge.

Alle nevnte rødlistede fuglearter er vanlige å finne på fuglebrettet og forstasjoner.

Tabell 2. Fuglearter registrert innenfor eiendommene. Kilde: Artsdatabanken

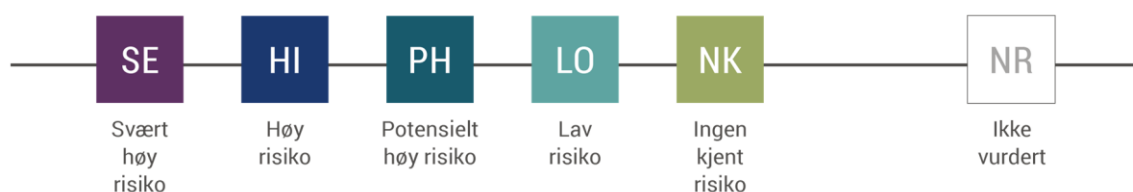
ID	Norsk navn	Latinsk navn	Kategori	Kartlagt år / antall individer
Fugler registrert i Artsdatabanken				
	Grønnfink	<i>Chloris chloris</i>	Sårbar (VU)	2018, 2021, 2023
	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	Sårbar (VU)	2018, 2019, 2021, 2022
2	Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>	Nær truet (NT)	2018, 2022, 2023 + registrert i felt
2	Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	Nær truet (NT)	2018, 2019, 2021, 2022 + registrert i felt
Fugler kartlagt i felt vinter 2023				
2	Bydue	<i>Columba livia domestica</i>	Ikke egnet (NA)	15 individer.
17	Sidensvans	<i>Bombycilla garrulus</i>	Livskraftig (LC)	> 50 individer.
2	Blåmeis	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Livskraftig (LC)	2 individer.
2	Kjøttmeis	<i>Parus major</i>	Livskraftig (LC)	2 individer.
2	Skjære	<i>Pica pica</i>	Livskraftig (LC)	1 individ.
2	Kråke	<i>Corvus cornix</i>	Livskraftig (LC)	1 individ.

De aktuelle eiendommene er et godt leveområde for kartlagte fugler på vinterstid. To grunnleggende behov dekkes ved tilgang til føde og skjul i nærliggende vegetasjon. Spurver opptrer gjerne i flokk og trives i lavere busker og hekk, mens tyrkerduene og grønnfink trekker opp i høyden, og flytter seg mellom tre kronene innen et gitt område. Dette var også slik gråspurv og tyrkerduene brukte området som observert i felt.

De aktuelle eiendommene ligger kun 1500 m fra Sørumsneset naturreservat, med Naturbase ID VV00000638, og 500 m fra Nitelva. Nordre Øyeren naturreservat har Nordens største innlandsdelta, og er spesielt artsrik på både fugl- fisk og akvatiske plantearter. Dersom det er et mål å skape bedre forhold for fugler tilknyttet vann, er det mulig å etablere et vannelement med tilhørende akvatiske planter, som vil tiltrekke flere arter tilknyttet reservatene. Rødlistede og karakteristiske arter tilknyttet vann i Lillestrøm kommune er blant annet mandelpil (*Salix triandra*), korsevejblom (*Elatine hydropiper*), vasskryp (*Lythrum portula*). Akvatiske planter kan videre tiltrekke dyrearter som sjeldne libeller, men også livskraftige insekter og fugler.

3. FREMMEDE ARTER

Funnene av fremmede arter funnet er vurdert etter Artsdatabankens kategorier for fremmede arter, vist i Figur 6.

Figur 6. Kategorier av fremmede arter. Kilde: Artsdatabanken.

Det finnes en rekke pryddplanter i de aktuelle eiendommens hager, der flere arter er fremmede. Av de som er kartlagt finnes krypfredløs, sibirlønn, syrin og snøbær. Krypfredløs ble kartlagt i 2021, og finnes sporadisk i plen ved hageavfallet sør for den tette vegetasjonen. Syrin er plantet på flere av eiendommene, og snøbær er plantet som hekk langs med innkjørsel til Fabrikkgata 6. Det er ikke registrert noen fremmede arter i Naturbase eller Artskart på det aktuelle området /1//2/.

Tabell 3. Fremmede arter kartlagt 2021 og 2023.

ID	Norsk navn	Latinsk navn	Status
Tett vegetasjon	Krypfredløs	<i>Lysimachia nummularia</i>	Svært høy risiko (SE)
22	Sibirlønn	<i>Acer ginnala</i>	Høy risiko (HI)
19, 20	Syrin	<i>Syringa vulgaris</i>	Svært høy risiko (SE)
21	Snøbær	<i>Symphoricarpos albus</i>	Høy risiko (HI)

Det ble i 2021 også observert flere fremmede arter rett utenfor de aktuelle eiendommene i nord, mot jernbanesporet. Disse fremmede artene kan være problematiske ved at de blir en kilde til frø, og kan spre seg til bar mark under fremtidige anleggsarbeider. Bekjemping av disse artene ved graving kan også være utfordrende å utføre mekanisk, da de ligger nærme Bane NORs jernbane, som krever en sikkerhetsavstand på 30 m.

Det kreves spesielle tiltak for at disse fremmede artene ikke skal spres ved anleggsvirksomhet, jf. § 24 forskrift om fremmede organismer /3/. Fremmede arter sprer seg over år, og det bør derfor gjøres en detaljert kartlegging av disse rett før anleggsarbeider tar til, for å sikre riktig håndtering av plantemateriale og løsmasser.

Figur 7. Venstre: Syrin ID 20. Midten: Sibirlønn ID 22. Høyre: Snøbær ID 21.

4. ANBEFALINGER

Det anbefales ivaretagelse av den rødlistede asken ID 1 og epletrær med hulrom ID 5 og sprekker ID 7, som anses som økologisk viktige. Den tette vegetasjonen er et økologisk viktig habitat som bør ivaretas, fordi den fungerer som skjul for lokale fuglearter, deriblant rødlistet tyrkerdue og grønnfink. Den tette vegetasjonen anbefales ivaretatt eller forbedret med andre treslag, som selje og ask, som i dag finnes på eiendommene. Den artsfattige enga bør ivaretas eller forbedres.

Der det foreslås ivaretagelse, og dette ikke er mulig, anbefales kompensering av tapte økologiske verdier, om ikke forbedring av økologiske verdier.

Fremmede arter der anleggstrafikk skal foregå må fjernes/bekjempes før anleggsarbeider starter opp. Det er viktig at fremmede arter kartlegges på nytt rett i forkant av anleggsarbeider, fordi de vil spre seg fra år til år.

Anbefalinger med hensyn til fugl ivaretas ved anbefalinger om trær og tett vegetasjon, men også ved videreføring av mating via fuglebrett eller forstasjon, som vil gagne fuglearter knyttet til bebyggelse. For å forbedre dagens økologiske situasjon med flere type fuglearter, anbefales et vannelement med tilhørende akvatisk vegetasjon, som kan tiltrekke mer akvatiske fugler, men også insekter og vannlevende dyr. Fuglelivet i området bør hensyntas ved at arbeider som medfører høye, plutselige lyder, som sprengning og spunting, unngås i hekketiden.

Planlagte prosjekter innenfor kartlagt område vil naturligvis påvirke naturmangfoldet negativt på kort sikt under anleggsperioden, når maskiner og arbeider vil forstyrre området, spesielt dersom økologisk viktige elementer aktivt fjernes. Det er fra foreløpige tegninger planlagt planting av nye trær, som med tid vil kunne vokse seg til tilsvarende eller bedre økologiske funksjon som eksisterende trær utgjør. Fordi foreliggende notat utvikles til reguleringsfase uten endelig planforslag, kan heller ikke tydeligere påvirkninger av planforslag konkretiseres. Det er satt høye ambisjoner for det planlagte Energihuset med mål om Excellent sertifisering etter BREEAM-NOR, som setter tilsvarende krav til økologi. Med slike ambisjoner vil det være gjennomførbart å forbedre dagens økologiske verdier.

I Tabell 4 under gis en oversikt over avbøtende tiltak. Disse kan med fordel tas med i miljøoppfølgingsplanen dersom en slik utarbeides for prosjektet.

Tabell 4. Tiltak som avbøter skade på naturmangfoldet.

Tema	Tiltak
Vegetasjon og trær	Ivaretagelse eller gjenskape tett vegetasjon som blir brukt av fugler i dag.
	Ivaretagelse av ask ID 1 og epletre ID 5 og ID 7.
	Skjerme trær som ønskes ivaretatt under anleggsfase med kasser rundt trestammer.
	Gjenbruke vegetasjon som ikke ønskes ivaretatt levende, som død ved. Spesielt gamle og hule epletrær som allerede er habitat for vedboende arter.
	Ivareta eller forbedre den artsfattige enga nordvest i området.
Fremmede arter	For å unngå spredning kartlegges og bekjempes fremmede arter i forkant av anleggsarbeider. Masser med fremmede arter håndteres spesielt.
Fugl	Høye, plutselige lyder unngås i perioden april-juni.
	Fjerning av eventuelle trær gjennomføres før hekketiden.
	Etablere forstasjon eller fuglebrett for spesielt tyrkerdue og gråspurv.
	Forebygge vinduskollisjoner med hjelp av bevisst valg av glasstyper, oppheng eller usynlige "tegninger" på vinduene.
Våtmark	Inkludere et vannelement i fremtidige prosjekter til fordel for akvatiske dyr og planter.

5. FORMELEL KRAV

Lillestrøm kommunes arealdel i kommuneplan spesifiserer krav om redegjørelse for Naturmangfoldloven ved følgende avsnitt «§ 1-15.2 Kartlegging av naturkvaliteter» /5/:

«Ved regulering og ved søknad om tiltak skal det redegjøres for hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert, og hvordan biologisk mangfold inkludert naturtyper, er ivaretatt, jf. Naturmangfoldloven § 7.»

Under følger bekreftelse på hvordan paragrafene er svart ut.

Tabell 5. Naturmangfoldloven § 8-12 med bekreftelse på hvordan paragrafene er svart ut.

Naturmangfoldloven	Hvordan er lovverket svart ut
§8 Kunnskapsgrunnlaget	Vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, er innhentet ved kartlegging av aktuelle eiendommer gjennomført av økologer fra WSP i 2021 og 2023, og databasene Artskart og Naturbase. Funnene er gjengitt i kapittel 2 og 3 i foreliggende notat.
§9 Føre-var prinsippet	Planlagte prosjekter med næringsbygg og boliger innenfor aktuelle eiendommer i felt SF30, vurderes til å ikke utgjøre vesentlig risiko for skade på lokalt naturmangfold. Påvirkninger for planlagte tiltak er gjengitt i kapittel 4 i foreliggende notat.
§10 Økosystemtilnærming og samlet belastning	Påvirkningen på aktuelle økosystem er skrevet i kapittel 4 i foreliggende notat.
§11 Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver	Forvaltning, med eventuell skade, av eksisterende vegetasjon og beplantning av ny vegetasjon planlegges av LARK og finansieres av byggherre.
§12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder	Det skal benyttes sikre driftsmetoder som begrenser skade på naturmangfoldet. Ytterligere krav til miljøhensyn er gitt i miljøoppfølgingsplan og miljøprogram /6/.

REFERANSER

/1/ Artsdatabanken. Artskart 2.0. <https://artsdatabanken.no/NiN2.0/T43-C-1>

/2/ Naturbase.no, <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

/3/ Finn kart. <https://kart.finn.no/>

/4/ Lovdata. Forskrift om fremmede organismer. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716>

/5/ Lillestrøm kommune. Kommuneplanens arealdel 2023 – 2035 (KPL-A). Dokument 3.1. Bestemmelser med retningslinjer. 14.06.2023.

/6/ WSP Norge AS. Energihuset Lillestrøm AS. Miljøprogram med miljøoppfølgingsplan. 29886-RIM-001-05112023.

05.01.2024

 Mathias Jerpseth

Utarbeidet av

Signert av: Mathias.Jerpseth@wsp.com

Godkjent av